

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDAJA K. VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyiltter sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Márczius 15-ike.

Az 1848-ik év eseménydus időszak volt az európai nemzetek életében. A népek ébredni kezdtek mély álmukból, a szabadság szelleme kezdett lengedezni, mely nyugatról kelve, egész Európát átlengte. A nemzetek szívében egy hang emelkedett, mely nemsokára egy hatalmas mennydörgéssé nőtte ki magát, mely fennhirdet, hogy a nép megunta tovább viselni a szolgaság jármát s hogy a népnek szabadság kell. A szabadság hatalmas szava eljutott hozzánk is: a magyar nemzet megértette e szót, fegyvert ragadott jogaiért s küzdött bátran és önfeláldozással. Midőn idegen hadak

özönlötték el hazánk szép rónait s midőn bérceink a felbujtogatott testvérm nemzetek bosszúcsataordításaitól vízhangzottak s úgy állottunk az ezernyi ellenség között, mint kis sziget a tenger közepén: e nemzet hősiesszen ellenállott a zsoldoshadaknak s küzdött, míg az árulás meg nem ejtette. Európa szeme bámulva nézte e maroknyi néptitáni harczeit s elismerésével adózott.

Dicső napjai ezek a magyar történelemnek; a hazafiúi erények, a csodás harci ténnyek, a nagy, magasztos jellemek dicső korszaka.

A függetlenségi harcok történelmének legelső s legfényesebb lapján az 1848. márczius 15-iki események vannak feljegyezve. A magyar nemzet e napon mintegy titkos parancs szóra öntudatra ébredett s erélyes hangon követelte az alkotmányt, a szólás és sajtószabadságot. E napot tehát úgy tekinthetjük, mint a nemzeti ébredés és az emberi szellem felszabadulásának nagy napját; a márczius 15-iki ünnepély tehát nem kormányellenes tüntetés s nem rebellis ünnep, mint sokan vélik s nem is egyeseké, hanem az egész nemzet örömeinek kifejezése; a mai nap az alkotmányos szabadság s az emberi szellem felszabadulásának öröme ünnep.

A magyar nemzet 1848. márczius 15-én 12 pontban foglalta össze kívánságait. Sajtószabadság, évenkénti országgyűlés, törvény előtti egyenlőség, közös teherviselés, esküdt szék, népképviselő, jobbágyság felszabadu-

lása, nemzeti bank, nemzeti őrség, unio Erdélyvel — voltak azon szép eszmék, melyek a budapesti népet márczius 15-én lelkesítették s melyek az egész nemzet szívében vízhangra találtak.

Márczius 15-én lettek mostani alkotmányunk alapkövei letéve, tehát minden igaz magyar szívnek fel kell dobognia e nap emlékére.

Nem érthetjük tehát, hogy miképpen lehet a márczius 15-iki ünnepélyt kormányellenes tüntetésnek tekinteni, s nem tudjuk felfogni azon idegenkedést, melyet ezen nemzeti ünnepély iránt nem egy államhivatalnok s nem egy úgynevezett loyális honpolgár részéről tapasztaltunk.

Minisztereink s a kormány legtöbb tagjai végig küzdöttek a szabadság harcokat; Jókai Mór koszorus költőnk és a szabadelvű párt nagynevű tagja intező szerepet játszott a márczius 15-iki eseményekben, és mi törpe utódok nem is merjük történelmünk legszebb napjainak emlékét megünnepelni, felünk lelkesülni azon derék honfiakért, kik a szabad eszmék hirdetői valának.

Mindezeket csak azért mondtuk el, hogy némelyeknek ezen ünnepély iránt táplált balvéleményét megingassuk s kimutasuk azt, hogy a márczius 15-ike egyik politikai párté sem külön, hanem az egész nemzeté, s hogy midőn annak emlékét megünnepeljük, alkotmányos szabadságunk első hirdetői iránt érzett tiszteletünket rójuk le.

0.

„A Székelyföld“ tárczája.

A székely kultúra és a székely főispán*)

Bizonyára váratlan és szokatlan, hogy a tanító ügynek szerény munkásai között ma egy digitáriusnak, egy főispánnak arcképét és életrajzát mutatjuk be olvasóinknak.

De a mily örömmel emlékezünk meg azon szakértő munkájáról, kik népoktatásügyünk előbbrevitelében kíválnak, ép oly örömmel tesszük ezt, sőt még inkább fokozott mértékben most, midőn egy főúrról emlékezhetünk meg, ki magas állásban mint a kultúrának zászlóvivője, mint a tanításügynek és tanítóknak őszinte jóakarója, méltányos jogaiknak hathatós szószólója, intézményeinknek áldozatkész pártolója, macenása, magasan kiválik a hasonló méltóságot viselő köztől. Sőt mi több, a midőn oly méltóságot viselő főúrról emlékezhetünk meg, a ki magas állásával összeférhetőnek tartja az iskolaügygel nemcsak mint a kormányznak bizalmi férfa, legfőbb felügyeleti jogából kifolyólag foglalkozni, de mint iskolaalapító, mint iskolaigazgató, mert bebizonyítjuk, hogy az: tényleg részt vesz a népoktatás nagy munkájában.

Es a mikor ezt látjuk, jól eső örömmel kell konstátálnunk azt is, hogy immár szebb hajnal virrad a nemzet napszámaira, szebb jövő reménye kecséget minden tanítót, a midőn akadnak főúraink

*) A Magyar Paed. Szemle legutóbbi számából vesszük át e szépen megírt cikket, mely a székely kultúrát is oly híven jellemzi. Szerk.

között oly kiváló nagyságok, kik nem hatalmuknak minden rendelkezésükre álló eszközökkel való felhasználásával erőszakolják ki a köteles és az általuk elfoglalt méltóságot megillető tiszteletet, de a kik buzgó fáradozásokkal, személyes méltóságukkal bizonyítják be, hogy nemcsak a közgazgatás egyedül üdvöztetőnek tartott eszközeivel, de a kultúrával, annak öntudatos és tervszerű fejlesztésével is képesek megnyerni nemcsak a tanügyi munkásainak nagy becsülését, de a nagyközönségnek tiszteletét és őszinte méltanylását is.

Es míg ez bennünket őszinte örömmel tölt el, egyben célravezetőnek tartjuk megismertetni Magyarországot tanítóival e ritka tevékenységű és buzgalmu székely főispánnak áldásdus működését, hogy megismerve az ő kitaró és céltudatos munkásságát, fogalmat alkothassanak maguknak arról, hogy mit tehet egy főispán vármegyéje kulturális fejlődése érdekében, ha arra érzékeny, akaratú és képessége van.

Mielőtt azonban ennek ismertetéséhez fognánk, néhány vonásban, vázlatosan elmondunk egyet-mást a székely kultúráról, annak fejlődéséről és jelentőségéről.

Magyarországon a székelyekről annyit tudnak, hogy furfangos, elmés nép, melynek góbéságait sok jóízű, humoros élezbizonyítja. Ismerik még a székely kivándorlás kérdését, melylyel a hazai sajtó évek óta sűrűn foglalkozik. Végre ismeretes a székelynek földhöz ragadt szegénysége, s ebből kifolyólag takarékos életmódja, mely azonban ősi erényén, az igazi és őszinte vendégszereteten sem volt képes változást előidézni.

Azt azonban, hogy a székelység már a legrégibb időtől fogva mily féltékenyen ragaszkodik őseinek

tráfióihoz, hogy meynyire magáénak tekinti e kis területet, melyet századok óta minden idegen befolyástól verének, életének feláldozásával mentett meg és tartott meg a mai napig, csak azok tudják, kik a székely népek történetét ismerik, a melyből egyben a hazaszeretnek legmagasztosabb példái vehetők mintaképül. És a midőn körünkben mindinkább és jogosultan hangoztatjuk a hazai történetnek életrajzokban való tanítását a népiskolákban, a legmelegebben ajánlatjuk, minden tanfőúrnak, minden történettanárnak hogy foglalkozzék a székelyeknek speciálisan történetével, mert abban oly kiváló alakok fog találkozni, a melyek megérdemlik, hogy az utókornak, a mai ifjuságnak lelkesítő példákul szolgáljanak.

Maga a székely kultúra régi. Egykoru a népiskola megalakulásával, a reformatiónak, Magyarországon, Erdélyben történt meghonosításával. Tanügytörténeti adalékaink vannak arra, hogy a reformatio a Székelyföldön talajt nyervén, már a XVI-dik században számos iskola keletkezett, hogy itt a XVII. század elején már alig volt község, melynek ne lett volna iskolája. Az iskolaügyi iránti érdeklődés, a kultúra iránti érzék tehát már a múlt században elatásán módon nyilvánul és megmarad, fejlődik napjainkig. És mindez nem kormányintézkedésekből, hanem magának a székely népnek józan felfogásából és körülményeinek megfontolt mérlegeléséből, saját kezdeményezéséből van így. Mert a székely nép kezdettől hozzájárult azon tudathoz, hogy csak úgy haladhat előre, ha maga teszi meg az első lépést és maga áldoz előhaladásáért. Egyszer részesült idegen támogatásban a székely kultúra, de abban sem volt köszönet. A mikor Mária Terézia az oktatás-

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás részletes csoport beosztási programja.

I. Főcsoport

Történelmi kiállítás.

Magyarország kulturális fejlődésének tömörzetanatai, nevezetesen a honfoglalástól az azt követő századokban, történelmi korszakok szerint feltüntetve:

- a) történelmi okmányokban;
- k) régi eszközökben, iparművekben és történelmi emlékekben;
- c) művészeti alkotásokban;
- és pedig különös tekintettel

I. az egyházi életre;

II. a közzellem nyilvánulására és a magánélet alakulására;

III. a hadviselésre,

I. Építészeti emlékek (felvételekben és miniatúrákban).

a) A kiválóbb hazai székesegyházak, apátsági prépostsági s plebániái templomok, kolostorok, kápolnák stb.

b) Várak, erődítmények, egyéb hadászati alkotások.

c) Nevezetesebb köz- és magán-épületek

2. Képzőművészeti alkotások (eredeti példányokban vagy másolatokban bemutatva).

a) A hazai egyházi szobrászat emlékei, a legrégebbi időtől kezdve; világi vonatkozású szobrok, sírkövek és egyéb emlékek.

b) Festészetünk története a legrégebbi időtől kezdve, úgy az egyház, mint a közélet köréből; történelmi arcképosarnok.

c) A réz- és fametszés emlékei.

d) Miniature-festészet, írott kódexek, czimeres levelek stb.

e) A könyvnyomtatás története hezánkban a budai krónikától kezdve; hazai könyvtáraink (a Corvin-könyvtár maradványai, egyháziak és főnemsek könyvtárjainak).

3. Zene- és színművészet.

a) Középkori psalteriumok, antiphonák, cantionalak, énekes könyvek, zeneirodalmi termékek.

b) Orgonák, zongorák, fuvó- és vonó-hangszerek

c) A színművészet hajdan és annak irodalma.

4. Az oktatás története és tudomány.

a) Középkori zárdák iskolái.

b) Népioktatás.

c) Középkori iskolák, tanműhelyek.

d) Főiskolák (papnevelő intézetek, lyceumok, akadémiák, egyetemek).

e) Találmányok, felfedezések.

5. Irodalom.

A legrégebbi termékektől kezdve, tudománysszerek szerinti nyomtatványok, kéziratok és rajzokban.

6. Ipar.

a) Ötvösipar; vas- és fémipar; faipar; az agyag tüveg-, textil- és bőrpar termékei korszakonként feltüntetve.

b) Régi himnuszok és női kézimunkák.

c) A hazai iparszervezet (csehek és ipartársulatok).

7. A különböző vallásfelekezetek egyházainak berendezése.

a) Butorzat és díszítés (oltárok, szobrok, oltárképek, szőszékek, szentélyszékek, keresztelő medencék, harangok, órák stb.).

b) Szerelvények (keresztelők, kelyhek, úrmutatók, ereklye- és gyertyatartók, szenteltvíztartók, és hintők, tömjénezők, aquamanilák, ampolnák, missálék, breviariumok, imakönyvek stb.).

8. Lakberendezés.

a) Fali- és mennyezet-díszítmények (kárpitok gobelinok, plafondok).

b) Fűtő- és világító-eszközök (kandallók, kályhák, csillárok, fáklya- és gyertyatartók stb.).

c) Butorok, asztal felszerelés stb.).

d) Konyha-berendezés.

9. Ruházat és kiegészítő részei.

a) Egyházi öltönyök (főpapi urnatusok, infulák, pástorbotok, gyűrűk, mellkeresztek, miseruhák, pluvialék, dalmatikák, antipendiumok, egyházi fehérművek, pallák, corporalék, albák, purificatoriumok stb.).

b) Világi férfi- és női öltönyök, ékszerek (mentekötők, övek, buzogányok, forgók, nyakláncok, karperecek, sarkantyúk, függők, násfák, kapcsok, hajtűk, fésűk stb.), csatavesszők.

c) Katonai öltönyök (pánczélok, sisakok, sodronyíngok, keztyűk, sarkantyúk, nyerges, lőfelszerelések), buzogányok, csatavesszők, nyilak, puzdrák, kardok, pallosok, lándzsák, kopják, dardák, alabárdok, törökpuskák, pisztolyok, karabélyok, paizsok, dobok stb.).

10. Mezőgazdaság, erdészet, bányászat, halászat, vadászat.

a) Mezőgazdasági és borászati eszközök.

b) Erdészeti eszközök.

c) Bányászati eszközök.

d) Halászati eszközök (hálók, horgok, varsák, sajkák, szigonyok stb.).

e) Vadászati eszközök (fegyverek, löportartó szaruk, kürtök, kések, lándzsák stb.).

11. Kormányzat és közzellem.

a) Országgyűlések.

b) Vármegyék.

c) Városok.

d) Községek.

e) Puszták.

f) Hiteles helyek; közigazgatási intézmények.

g) Jogszolgáltatás (börtönök, fegyházak, fogházak, javítóintézetek), vallató- és büntető eszközök.

12. Hadviselés, hadszervezés.

a) Ágyuk és nehéz fegyverek, troféák, jelvények.

b) Csataképek.

c) Nemzeti hősök és legendák.

13. A nemzeti élet egyéb jellemző vonásai.

a) Lakomák, ünnepélyek (keresztelők, lakodalmak, temetések stb.).

b) Játékok, tornák.

c) Táncz, stb.

II. Főcsoport.

Jelenkori kiállítás.

I. CSOPORT.

Művészet.

I. Képzőművészet.

1. Építő művészet.

2. Szobrászat.

3. Festészet.

4. Sokszorosító művészetek.

II. Előadó művészet.

1. Színművészet, színházi berendezés és fölszerelés.

2. Zeneművészet. (A hazai zeneművészek termékei; zeneirodalom; hangszerek.)

II. CSOPORT.

Közművelődés,

különös tekintettel az irodalom és sajtó termékeire, valamint a tudományos és közművelődési intézetek és egyetemek működésére Statisztika.

1. Irodalom. A hazai irodalom tevékenysége a múltban és jelenben, feltüntetve a tudományos és szépirodalom jellemző tényeit, alakjait és alkotásait. Naptárak. Panyvairadalom.

2. Időszaki sajtó. (Politikai és szaklapok. Az időszaki sajtó fejlődése, termékeiben és eszközeiben.

3. Statisztika. Magyarország közművelődési és közgazdasági állapotának és fejlődésének ábrázolása statisztikai munkálatokban.

Jelestül:

a) A népesség fejlődésének és különböző viszonyainak feltüntetése.

b) Magyarország telepítésének története és jelenlegi állapota.

c) Honismeret.

d) Hivatalos statisztikai közlemények, melyek vagy az egész országot vagy annak egyes részeit ölelik fel. (Pénz- és hitelügyi statisztika; mezőgazdasági, ipar és kereskedelmi statisztika; közlekedési statisztika; egyházi és tanügyi statisztika; igazságszolgáltatás, közegészségügy stb. Statisztikai munkák; megyei és városi monografiák.

e) Értekezések stb.

(Folytatás következik.)

Különlék.

— Március 15-ike. A nagy nemzeti ünnepet kegyeletesen ülte meg Kézdi-Vásárhely közönsége. Már délelőtt lobogódszít öltött a város, délután 4 órakor pedig előadás volt az uniókeri szinkörben, melyen rendkívül nagyszámú közönség hallgatta végig a szép és változatos műsort. A pro-

ügyet szervezte, Erdélyre és különösen a Székelyföldre is szemet vetett, a hol annyival is inkább érvényesíteni vélte germanizáló törekvéseit, mert az 1766-ban felállított székely határőrség vezetőiben jó eszközöket, a székely nép ősi hajlamában pedig, melylyel a katonai szolgálat iránt kiváló előszeretettel viseltetett, jó anyagot vélte találni. E mellett szigorú rendelkezések kötelezték a tanítókat a német nyelvről tanítására, melynek azonban a legnagyobb részben protestáns iskolák, szívesen ragaszkodva magyar jellegűkhöz, nem tettek eleget. Részben azért, mert a tanítók maguk sem tudtak németül, másrészt pedig azért, mert székely mivoltukkal nem tartották összeegyeztethetőnek, hogy iskoláik a hazafiatlan törekvéseknek legyenek eszközei. Tény, hogy a székelyföldi legjobb iskolákban is a tanulók nem vitték többre, minthogy megtanultak németül írni és olvasni. Daczára, hogy ingyen tankönyveket osztogatott a kormány, daczára, hogy azon szülőket, kik gyermekeiket a később államköltség felállítását trivialis és normalis iskolába küldötték, pénzbeli segélyben is részesítette — az idegen hatalom törekvései itt nem érvényesülhettek. A székely nép szívesen ragaszkodott nyelvéhez, szokásaihoz, melyből kivetkőztetni különben is annyi lenne, mint hazánk délkeleti védbástyáját lerombolni. A mi a szabadságharc alatt Háromszéken történt, azt mindenki tudja. Vagy van-e valaki, ki ne hallotta volna hírért Gábor Áronnak, a székely ágyúhősnek? Annak az önfeláldozó vakmerő ellenállásnak, melynek párja nincs a történelemben, a mely a székely névnek egymaga képes tiszteletet biztosítani, míg magyar lakja a földet! A gyászos fordulat, mely után beállott, sorsosodította a székelyeket. Ha-

zafias törekvéseinek teréről le kellett lépnie és várnia, míg nemzet és király megértve egymást, az alkotmányos kornak visszatért régi jogait.

Az 1868. évi XXXVIII. t. cz. a népoktatási törvény talán sehol sem fogadtatott oly lelkesedéssel, mint éppen Háromszéken. A székely nép, mely már a reformáció idejétől kezdve toleians volt minden más vallásfelekezettel szemben, semmi veszedelmet sem látott a közégi iskolák felállításában; teljesen kielégítette azon tudat, hogy a közégi iskola csakis magyar lehet. De már előbb, saját filléreiből veti meg alapját a sepsi-szentgyörgyi collegiumnak, mely ma már főgymnáziummá kifejlődve, saját díszes épületében 200 székely fiú számára internatussal van berendezve. A székely határőrszereket vagyonának felhasználásával teremti meg a megyei tanulmányi alapot, melynek értéke 250,000 forintba tehető. Ez alap eddig keveset jövedelmezett rendeltetése céljaira, de remélhető, hogy már a legközelebbi jövőben fokozottabban mértékben vehetjük igénybe annak jövedelmeit. Ugyancsak a székelység kulturális áldozata gyanánt kell tekintenünk a székely huszár családok által tett alapítványt, melynek kamataiból évenként 4 egyetemi vagy más felsőbb iskolai tanuló kap 400—400 ft ösztöndíjat. És ha tudjuk azt, hogy a székely nép a legterhebb gondok közepette, talán legnagyobb fáradsággal szerzi meg mindennapi kenyerét, bámulattal kell szemlélünk ragaszkodását iskolához s csodálkozással konstánál áldozatkészségét, melylyel minden kulturális intézményt támogat. Nem csak a székely ur áldoz-e oázra, de a szegény földművelő, napszámos ember is!!!

De miért teszi mindezt a székely? Életszükségletből. A tanulásnak eredményét már régi időkől

fogva ismeri. Tádja azt, hogy míg a székely határőrszereket fenállottak, csak az haladhatott a katonai pályán, a ki tanult. Ennek megszüntével más foglalkozási ágakhoz látott. Elárasztották a székely ifjak a tanítóképzőket s ma már alig van nagyobb intézet Magyarországon, a melynek tanítótestületében ne lenne egy-egy székely fiú. Gyertyánffy István, a paedagogium igazgatója sokat látta életükben, méltan megérdemli a székelység elismerését. Azok pedig, kik nem tanulhatnak, kénytelenek kézimunkájukkal keresni meg kenyerüket, de nem itthon, a hol egy pár ember is elvégzi a kis földbirtoknál kínálkozó munkát, hanem, sajnos, idegen földön, Romániában, hol munkáját aránylag legjobban megfizetik. Szomorú azonban, hogy a kivándorlóknak egy nagy része örökre elvesz számunkra.

A midőn így a székely kulturának vázlatos történetét és jelentőségét megismertük, önként következik, hogy Háromszék vármegyében, a speciális székely vármegyében a kulturának művelése, annak fejlesztése, életszükséglet. A székely nép annak köszönheti, hogy emineus állásáig eddig megtartotta; jövőjét is egyedül annak ápolása biztosítja.

Bemutatjuk immár a székely főispánnak a székelység érdekében kifejtett áldásos működését úgy a közzeladásig és ipar, valamint az oktatásügy szempontjából.

Hatolykai Pótsa József, háromszéki régi, előkelő családnak ivadéka, Marosvásárhelytől 1836. május hó 14-én született. Atyja Pótsa Pál, a kir. táblának egyik legtisztelbelőbb alakja, édes anyja pedig oszkszentmártoni Szabó Karolina. Művelt lelkű szülői nagy gondot nevelték kezdetben a szülői háznál, később pedig Kolozsvárra adták,

gramm egyes pontjáról jövő számunkban fogunk bővebben megemlékezni, ezuttal csupán azon igen öröndetes tényt kell konstatálnunk, hogy az egész ünnepély megfelelt a nagy nap emlékének, a nélkül, hogy egyesek, mint a multban történt — zagyva eszmék kinyilatkoztatására használják fel. Az ünnepséget ezuttal az olvasó-egylet rendezte s feltétlen dicséretet érdemel ezért a rendező bizottság, mely tapintatos eljárásával alkalmat nyújtott arra, hogy a szép nap emlékét pártkülönbség nélkül mindenki megünnepelhesse.

— **Kinevezés.** Molnár Kálmán, lapunk buzgó munkatársát s társadalmunk e jeles tehetségű alakját a budapesti m. kir. államvasuti üzletvezetőség Szob vasuti állomásra hivatalnok gyakoronkka nevezte ki. Szerencsét és kitartást kívánunk az új pályához!

— **Pinczézők pusztulása.** Kézdi-Vásárhelyt utóbbi időben veszedelmesen lábra kapott volt az a szokás, hogy mulatóhelyeken csak pinczézőket alkalmaztak, elvül tartván, esáleték nélkül vadat fogni nem lehet. A hatóság több éven át kénytelen volt tűrni azt a sok visszaélést, mik az ilyen helyeken napi rendben valának. Végre a tanács támaszkodva a megerősítés alatt álló szabályrendeletére, kimondotta, hogy a pinczézők közérkölségi szempontból a városról kitiltatnak. Ennek alapján a fess kisasszonyok, kik annyi vig napot szereztek az arany ifjuságnak, elmentek egy jobb éghajlat alá s mulatóhelyeink ismét felvették erkölcsös rideg arcukat.

— **Hatósági rendeletek.** A közönség hirdetmény útján hivatott fel, hogy a fákrol a hernyó fészkeket szedesse le. Nem különben elrendeltetett, hogy trágya és szemét kihordandó. Mindkét rendelet e hó 31-ig foganatosítandó.

— **Időjárásunk.** Márczius hava adott még egy kis telet, nehogy igen gyorsan feledjük el az elmúlt zord napokat. Nehány napi havazás után ismét érezni kezdjük, hogy a tavasz rohamosan közeledik.

— **A haralyi gyilkosság** második részese is hurokra került már, s benn elmékedik gaztettéről, a kovászai kir. járásbírószá fogházában. A legényt vasárnap Kászonban fogta el Marosi János kovászai csendőr őrsvezető s még az napon le szállította Kovászára. Azonban ezen éjjel sikerült neki valamiképen megugrania egyik őrtől s kezdetben meztelán, később csizmában, egyszerűt csinálva, Haraly felé ment. Valószínűleg az asszonyhoz akart menni, mivel a további álláspontukat ez ügyben megállapították volna. Előbb hát bekopogott az ismert házhöz, majd, hogy bebocsátást nem nyert, egy zárt csűr kapuján bemászott, de a falusiaktól észrevetett, kik a csűrűt azonnal körülfogták, s a nemsokára oda érkezett csendőr őrsjárat az újra megkerült jómadarat lefűlelte. A gyilkos kászonimpéri Ilyés István (Petriko), ki teljes beismerésben van. Az áldozatot Fábianpál Gáspárnak s kedves életparját pedig Szigvártó Zsuzsának nevezték.

— **Szerencsétlenség.** Kis Domokos sepsiszent-

királyi lakos kutak takarításából tartotta fenn népes családját. Szombaton is egy ilyen munkát akart elvégezni a F. S. kutyában. Mikor a munkát elvégezve kiakart jönni a kutból, visszaesett s mire segélyére nehetek volna, már belefuladt a vízbe. Temetése nagy részvét mellett ment végbe s halálát feleségén kívül 6 gyermeke siratja.

— **A brazovai lilium.** Most temették el Hunyad-megye egy kis oláh köz-égében, Brazovában, az öt vilégrész hajadonainak legérdekesebb alakját, a brazovai liliumot Albuleszku Anuczának hivaták és hajadon létére 119 esztendő volt. Valamikor régen, mikor daliás nagyapának még apró vesszőparipákön lovagolták és rég porladozó nagyanyáink még rövidruhás süldőleánykák voltak, a brazovai lilium kedvese elment a napoleoni háborúkba hadakozni és oda is veszett. A brazovai lilium egyszerű parasztszive nem tudott felejtetni s megőrizte pártájának liliumait élete végéig, melyet a Gondviselés oly hosszúra nyújtott, hogy a brazovai lilium akár ük-unokákat is ringathatott volna roskadozó térdein. A brazovai liliumnak érdekes szerelmi történetén kívül még egy nevezetessége volt a falujában, az, hogy száztizenkilenc éves kora dacára s zén f e t e volt a haja s egyetlen ősz hajszálát nem lehetett találni benne.

— **Tudtán kívül — gazdag.** A magyar leszámítolós és pénzváltóbanknak egyik főképzőtarabá beállított egy szegényesen öltözött asszony. Őt darab vörös-kereszt sorsjegyet kínált megvételre. A banktisztviselő, kinek az asszony a sorsjegyeket átadta, megnézte a sorsolási lájstromot, hogy nem húzták-e ki már valamelyiket. Kitért, hogy az egyik sorsjegy még a mult évben 15,000 forintot nyert. A szegény asszony férje, ki azelőtt kertész volt a Margitszigeten, már hónapok óta fekvő beteg s ez időben nem keresett semmit. Sorsjegyeik el voltak zálogosítva. Pénzt kértek kölcsön, hogy kiválthassák a sorsjegyeket s azután valamelyik banknál készpénzért elválthassák. Így tudta meg a szegény asszony, hogy ő tulajdonképpen gazdag-szegény. A pénzt már fel is vette.

— **Kossuth-szobor New-Yorkban.** A New-Yorkban élő magyarok elhatározták, hogy a magyar állam ezredéves fennállásának ünnepére Kossuth Lajosnak szobrot állítanak New-Yorkban. Egyik értekezleten az is elhatározták, hogy a szobor költségeit, hatvan-százezer dollárban állapítják meg s hogy a pénzt aláírás útján gyűjtik össze s hogy az aláírási ivatek kizárólag Amerikában élő magyaroknak s azonfelül amerikai polgároknak kuldig meg.

— **Kholera elleni ovó intézkedések tárgyában** a belügyminiszter következő leiratot intézett me-

gyének főispánjához: Méltóságos Ur! A kholera miatt elrendelt és még érvényben álló forgalmi korlátozások megszüntetése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi márczius hó 3-án 1878. sz. a. velem egyetértésben a következő rendeletet intézte valamennyi közlekedési vállalathoz, postatávirda-igazgatóság és hivatalhoz: Tekintettel arra, hogy folyó évi február hó 8-ika óta kholeramegbetegedés az ország egész területén elő nem fordult, a budapesti barakkkórházban ápolott utolsó kolerabetegek pedig folyó évi február 21-én elbocsáttattak, és így a járvány ez idő szerint az egész ország területén megszüntnek tekintendő, a belügyminiszter ural egyetértőleg az áru kiviteli forgalomban még fennálló korlátozásokat folyó évi márczius hó 3-án kezdődő érvénynyel ezenel hatályon kívül helyezem. A mondott naptól kezdve mindennemű árucikknek, tehát rongyok, ócska ruha, ócska lábbeli, használt ágý és fehérmű, valamint ócska alattságok és kötelek is, az ország bármely helyéről származzanak is, szállítás végett akadálytalanul felveendők, még pedig úgy a szorosán vett belföldi forgalomban (Horvát-Szlavonországokat egyelőre még be nem érte), mind a külföldre való rendeltetéssel: az utóbbi esetben önként érhetőleg csak annyiban, a mennyiben az illető külföldi államokban esetleg még fennálló és Méltósággal annak idején közölt beviteli tilalmak az illető cikkek bevitelét meg nem akadályozzák. Egyuttal közlöm Méltósággal, hogy a horvát-szlavon országos kormány a rongyok forgalmát következőleg szabályozta: 1. Magyar-, Horvát-Szlavonországok oly törvényhatósági területeiről, melyek a járvány egész ideje alatt fertőzve nem voltak, a rongyok minden megszorítás nélkül szabadon ki- és bevihetők. A magyar-horvát-szlavonorsági fertőzve volt, vagy most is fertőzött helyek és községekből a rongyoknak közvetlenül a hazai papírgyárakba feldolgozás végett szállíthatók és pedig csak ez esetben, ha az illető község közegészségi hatósága írásban igazolja, hogy a kérdéses rongyok származása nem kholeragyanus. 3. Azon községekkel szemben, melyek fertőzve voltak, vagy most is fertőzve vannak, a rongyok forgalmát illető tilalom továbbra is szigorúan érvényben marad. Miről Méltósággal szives tudomás végett ezenel értesitem. Fogadja Méltóságod tisztelem nyilvánítását. Budapest, 1893. évi márcz. 4-én. A miniszter helyett: B Jósika, s. k. államtitkár.

— **Milliók a papának.** Óriási összegre rugtak azok az ajándékok, melyeket a világ minden részéből küldtek a papának jubileuma alkalmából. Most megírják, mekkora összeget tesznek ki a papának küldött Péter fillérek, az arany, ezüst tárgyak és a műtárgyak. Levelezőnk kimutatása szerint február hónapba.

Ausztria-Magyarországból 1,500,000,
Angolország és Skóciából 1,200,000,
Németországból 355,000,
Olaszországból 200,000,
Franciaországból 225,000,
Argentínából és Uruguayból 150,000,
Spanyolországból 180,000,
Törökországból 50,000,
Braziliából 100,000,
Belgiumból 100,000
Írlandi Péter-fillért kapott. A norfolki herceg maga 125,000 font sterlingről szóló chequet adott a papának. Az arany és ezüst dísz tárgyak, melyeket a pápa kapott, nyolcz és fél millió franknyi értéket képviselnek és más műtárgyakat is kapott a pápa, melyeknek értéke legalább négy millió frankot tesz ki.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. márcz. 9-én.

Buza (tisztá)	mátermázsánként	7 frt — kr
Rozs (tisztá)	"	4 frt 96 kr
Arpa (tisztá)	"	4 frt 66 kr
Zab	"	4 frt 75 kr
Törökbuza	"	4 frt 53 kr
Kása (köles)	"	11 frt 25 kr
" (árpa)	"	16 frt — kr
Borsó	"	6 frt — kr
Lencse	"	17 frt 50 kr
Fuszulyka	"	5 frt 33 kr
Pityóka (legszebb)	"	— frt 80 kr
Marhahús	kilogrammonként	— frt 48 kr
Disznóhús	"	— frt 48 kr
Juh-hús	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

(Folytatás következik.)

Iskoláit Kolozsvárott végezte, hol jellemző tulajdona, a komoly megfontolás, a higgadt és zajtalan munkálkodás, a szorgalom, barátságos modor, már ekkor feltűnt nemcsak társainak, de tanárainak is, kik e tulajdonaiban egy kiváló szerepre hivatott, eseményteljes jövőnek zálogát látták. Iskoláinak végeztével a családi kör tűzhelye mellett tanulatot tovább, s önszorgalma által a tudomány minden ágával megismerkedett s széleskörű tájékozottságot szerzett. Reá az otthonnak nagy szüksége, nélkülözhetlen szüksége volt. Atyját, ki az erdélyi részeknek egyik kiváló tagja volt, még 1846-ban elvesztette s így támasz kellett a családnak, ki ügyeit vezeti, ki a gazdálkodást a rendes kerékvágásba zökkenti. Ő a szerető anyának reménye és vigasza volt, kire az otthon várakozott. Átvette tehát előbb a háromszéki, majd később a kisküküllőmegyei birtokot s páratlan kitartással, sikeres eredménnyel rendezte azokat. Egész 1860-ig tartott ez az életmód; s ha csendes természeténél fogva országos hírnevet nem is szerzett ezen idő alatt, de elég ismeretes volt megyéjében, hol dicsőretné méltó szerepet vitt a megyei élet különféle mozgalmában. Innen szar mazott, hogy 1861-ben, midőn az alkotmányosság eladni kezdett, Kis-Küküllő vármegye sietett őt megnyerni, hogy tisztikarához számíthassa, mit Pota egyik megyei jegyző állással el is fogadott. E minőségében csak rövid ideig működött, mert tapasztalt ügyessége, tájékozottsága s mély értelme által a vármegye legkedvesebb tisztviselőjévé vált s csakhamar generális székbőlönak választották meg. De útott az alkotmányosság rövid életének órája is. És Pota a közigazgatás terén szerzett jártasságát, gazdag tapasztalatokkal, szívében a hazaszeretethez kitűnő kiérleltetetlen vonásai-

Sz. 864. k. i.
1893.

Pályázati hirdetés.

Kézdi-Vásárhely város képviselőtestületének 1893 évi márczius hó 4-én tartott rendkívüli képviselői ülése 17. pontja alatt hozott határozata értelmében, a városnál rendszeresített állatorvosi állásra pályázatot nyitok, ez állomással 400 ft-ét fizetés, vagtatásra szánt marhák szemléletéért 10 kr, a város területén beteg marhák látogatásáért 25 kr, a város területén történendő betegmarha boncolásáért 1 ft és erdei legelőn betegülési esetek alkalmával esetleges boncolásért természetbeni fuvar és 2 ft boncolási összegek vannak megállapítva.

Felhívom tehát azon állatorvos urakat, kik ez állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz.-ben körülírt okmányokból felszerelt folyamodványaikat jelen év **április hó 1-ig** alólírhoz annyival inkább nyújtassák be, mivel a később érkező pályázatok figyelmen kívül hagyatnak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1893. márczius 10 én.

Bartók Károly,
polgármester.

Brasói Portland-cement-gyár

Brassó (Erdély),

portland-cementet

Ajánl legkitünőbb minőségű

bármely vasuti állomáshoz szállítva nagyon olcsó árban.

2-10

W **áriaczelli** *szem*
szem **Gyomercsepek**

[illegible]

ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА

É. Brady,
Schulzmarkta.
A vevőlegyet és albitást tizenötöt-fő-sok megvétel-
ten!! Csak oly eszméket tessek! (Ezazul) melyeknek len-
koláira zold - szalag van ragasztva! - későbbi után say
(C. Brady) és ezen szavakkal: "Vandalligélt - lementem"
A **Harvaczelli gyönyörű-csoppek** valóban! a képművek

Kovács Ferencz gyógyszerértében Kézdi-Vásárhelyt.

Gazda.közönségün.k

szíves figyelmébe ajánljuk 1892. évi csakis saját, általunk több éven át si-eresen termelt vetőmagvainkat; a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által leplombozott zsákokban, hivatalos tisztasági és csirakepességi, lóherénél azonkívül arankamentességi bizonyítvánnyal

1. **Vörös lóhere**, arankamentes, nagyszemű, plombozva 100 kiló **76** frt,
10, 25, 50, 100 kilós zsákokban
- Vörös lóhere** 5 kilós postazsák **4** frt.
2. **Baltacim-Esparzet**, plombozva, 50 kilós zsákokban 100 kiló **18** frt.
3. **Drassói tavaszi buza**, plombózva, 80 kilós zsákokban, 100 kilója **8** frt.
4. **Fehér csillagfürt**, plombozva, 100 kilós zsákokban, 100 kiló **8** frt.
5. **Lóbab**, plombozva, 100 kilós zsákokban, 100 kiló **8** frt.
6. **Opium-mák**, fehér, zárttoku, óriás, 5 kilós postazsák **5** frt.
7. **Richter-féle Imperator burgonya** 100 kiló **5** frt.
8. **Paulsen-féle, kék, óriás burgonya**, 5 kilós postazsák **1** frt.
9. **Nonplusultra kövér esemege-sajt**, 4 kilós postacsomag **3** frt.

Árak Alvinozen. Küldés utánvéttel.

Zsákok belemérve nem számíttatnak.

Gróf T e l e k i A r v é d drassói uradalma intézősége

Alsó-Fehérvármegye u. p. Szerdahely.

6-10

S Z A B Ó A L B E R T
KÖNYVNYOMDÁJA

Kézdi-Vásárhelytt

a Zsigmond-téren, saját házában.

Kézdi-Vásárhely,

1893. márczius hó 16-án.

N. érd. közönség!

*Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy 15 év
málló könyvtárgyomdámát a jelen kor igényeinek
megfelelően, a legdivatosabb betűk-, körzetek- és
ényekkel egész újonnan rendeztem be, melynél
azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a könyv-
ámban készülő munkák elegáns, csinos kiállításá
legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Áraim
versenyt kizárnak.*

Midőn a multhan tapasztalt nagybecsü támogatóért hálás köszönetet mondok, nem mulasztatom el jöjőre is a n. é. közönség jóindulatu pártfogását kérni.

Teljes tisztelettel:
Szabó Albert.

„SZÉKELYFÖLD“
kiadóhivatala.

kiadóhivatala.